

smyslu, započtení pak jen pohledávkou dospělou a likvidní, nikoli však pohledávkou illikvidní, což nelze považovati za placení v pravém smyslu ve smyslu výhrady, ježto by jinak účel výhrady spočívající v zajištění prodávatele mohl býti zmařen. Pohledávka žalované strany z důvodu náhrady škody jest předmětem sporu a žalovaná nepřednesla, že v něm byla její pohledávka zjištěna a stala se likvidní. Není tedy zjištěn zánik pohledávky z kupní ceny započtením a jest tato oprávněna domáhati se strojů z důvodu výhrady vlastnictví.

Čís. 15612.

Asignant nemůže pro omyl týkající se jeho právního poměru k asignatáři žádati na asignátovi vrácení částky, kterou mu poukázal a která byla asignátem plněna asignatáři.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1936, Rv II 190/35.)

Podle tvrzení žaloby odebral žalobce od firmy D. zboží za 6.321 Kč. S fakturou znějící na tuto částku obdržel žalobce složenku na žalovanou banku »U.«. Dole na faktuře bylo tištěno razítko, že pohledávka byla pravoplatně postoupena M. bance, avšak tak, že razítko na první pohled nebylo zřejmé. Proto omylem úředníka žalobcovy kanceláře se stalo, že k zaslání 6.321 Kč použito bylo složenky žalované banky k faktuře připojené a byla tedy omylem částka poukázána žalované bance. Když pak byl žalobce upomenut firmou D. o zaplacení té částky, uznal účetní firmy D., že omylem byla k faktuře přiložena složenka na banku »U.«, že firma D. zaplacení uznává a sama zařídí, aby věc mezi bankou »U.« a M. bankou byla vyřízena tím, že žalovaná banka omylem zaslanou jí částku odešle správné postupitelce, to jest M. bance. To se však nestalo, neboť částku tu zažalovala M. banka proti žalobci. Žalovaná banka nepřistoupila ke sporu jako vedlejší intervenientka a žalobce byl nucen M. bance tu částku také zaplatiti. Poněvadž žalovaná banka si zadržela omylem poukázanou jí částku pro sebe ke krytí svého dluhu u firmy D. a připsala ji firmě D. k dobru, což učinila přesto, že jí firma D. zvlášť upozornila, že nebyla oprávněna si tuto částku zadržeti a že jí má převésti na M. banku, které pohledávka byla postoupena, domáhá se žalobce jejího vrácení žalobou, když žalovaná banka odepřela tak učiniti dobrovolně. Proti žalobě namítla žalovaná, že poukázanou částku přijala pro firmu D. a že částku tu také této firmě na jejím kontě k dobru připsala, což firma D. vzala na vědomí. Žalobce neplatil tedy jí nedluh, nýbrž firmě D., a následkem toho není k žalobě založené na bezdůvodném obohacení ve smyslu § 1431 obč. zák. pasivně legitimována. P r v ý s o u d uznal podle žaloby. O d v o l a c í s o u d žalobu tu zamítl. D ů v o d y: Podstata omylu, který se přihodil žalobci, spočívá v tom, že se zmýlil při určování asignatáře, t. j. zdali má býti plněno firmě D. anebo M. bance. Jestliže se mýlil a přehlédl, že tato pohledávka firmy D. byla postoupena M. bance, a jestliže částku tu proto zaslal firmě D.

šekovým vplatním lístkem banky »U.« opatřeným předtiskem firmy D., tu již z toho plyne, že platil nejenom omylem, ale také chtěl platiti jen firmě D. a nikoliv bance »U.«. Tento omyl, který se jemu přihodil, nemohl ovšem uplatňovati vůči M. bance a právem proto musel jí zaplatiti, byv žalován, avšak z důvodu placení nedluhu má nárok jenom proti firmě D. Omyl žalobcův jest tedy v tom, že za svou věřitelku považoval firmu D., a ne v tom, že by považoval žalovanou za svou věřitelku. Ta také od něho žádné placení nedluhu nepřijala, ježto částka 6.321 Kč zaslaná jí žalobcem byla jenom důvodem, proč daný jí poukaz přijala a proč firmě D. tuto částku přiznala k dobru. Žalovaná banka měla z titulu akceptace assignace na plnění žalobcovo plný nárok. Žalobce tím, že žalované bance onu částku zaslal, nabyl proti ní pohledávky, čili ona mu byla stejnou částku dlužna a poukaz jeho byl tedy poukaz na tento dluh, který žalovaná banka vyrovnala tím, že tuto částku firmě D. připsala k dobru. Jestliže žalovaná banka svoje postavení v tomto případě přirovnává k postavení poštovní spořitelny (šekového úřadu), činí tak právem, neboť žalobce se neobrátil na žalovanou banku »U.« proto, že tato byla věřitelkou firmy D., nýbrž proto, že tuto banku považoval za ochotnou k přijetí poukazu částky 6.321 Kč ve prospěch firmy D., a pak proto, že si ji k akceptaci poukazu získal současným zasláním poukázané částky. To, že banka »U.« poukázanou částku připsala firmě D. k dobru na účtě, který byl náhodou pasivní pro firmu D., nemůže na stavu věci ničeho měniti, neboť nelze přece účinky assignace žalobcovy a její akceptace žalovanou bankou činiti závislými na okolnosti, o které žalobce nevěděl. Ta okolnost, že firma D. nemohla již disponovati s pohledávkou postoupenou M. bance, není překážkou, po případě na újmu správnosti tohoto rozhodnutí, protože firma D. disponovala takto mylně a ručí proto žalobci za svůj nesprávný postup.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud posuzoval věc po stránce právní správně. Podstatný omyl právních vývodů žalobce jako dovolatele a právního názoru soudu první stolice jest, že posuzují věc na základě právního poměru mezi žalobcem a firmou D. a právního poměru mezi touto firmou a žalovanou bankou, ač pro řešení sporné otázky je směrodatný jedině právní poměr mezi spornými stranami. Mezi těmito stranami se stala assignace, kterou byla žalovaná strana zmocněna plniti firmě D. (assignatáře) na účet žalobce (assignanta). Tato assignace sama není stížena omylem žalobcovým ani po stránce skutkové, ani po stránce právní, omyl žalobcův týká se pouze jeho právního poměru k firmě D. Proto není právního důvodu, aby na právní poměr mezi assignantem (žalobcem) a assignátem (žalovanou bankou) bylo použito ustanovení § 1431 obč. zák. Žalovaná plnila assignaci, proto má nárok na vzájemné plnění žalobcovo — částku 6.321 Kč jí 30. července 1932 zaslanou —, které tedy není v poměru

mezi spornými stranami nedluhem. Reklamace žalobce u žalované firmy — pokud ji lze pokládati za odvolání asignace — nemá ve smyslu § 1403 obč. zák. právního účinku, ježto poukázka podle skutkového zjištění v době, kdy se odvolání stalo, byla již přijata žalovanou bankou vůči asignatářce firmě D. Nelze proto pokládati za rozhodující, čím odůvodnila žalovaná banka odepření reklamace resp. vrácení zaplacené sumy. V poměru mezi spornými stranami nemá právního významu, jakým způsobem plnila žalovaná banka firmě D. svůj závazek z asignace. Nelze tedy spatřovati obohacení žalované banky na úkor žalobce v tom, že tímto plněním byla její pohledávka vůči firmě D. — po případě jinak nedobytná — snížena, nehledě k tomu, že nemůže býti řeči ani o bezdůvodnosti, vždyť je dán platný právní důvod. Nelze tu aplikovati ustanovení § 1041 obč. zák., jelikož nejde o to, že věc byla vlastníkově ve prospěch druhého bez právního důvodu odňata a upotřebena, peněžní částku 6.321 Kč, zaslanou žalobcem žalované bance, dostala tato vůli žalobcovou na základě platného právního důvodu a žalovaná řádně poskytla vzájemné plnění tím, že peněžní částku zúčtovala ve prospěch firmy D. Nesejde na tom, byla-li žalovaná banka v době zaslání peněžní částky za účelem asignace, t. j. dne 30. července 1932 pověřena firmou D. inkasem této pohledávky, neb pohledávek této firmy vůbec, aneb zda byla pohledávka jí touto firmou postoupena, a byl-li žalobce v oné době po této stránce v omylu. Tyto okolnosti jsou nezávažné, ježto nepatří k podstatě asignace, ani plnění asignace není závislé na těchto okolnostech, tím méně mají za právní následek, že převod oné peněžní částky na žalovanou banku dlužno pokládati za placení nedluhu v poměru mezi spornými stranami. Třeba přisvědčiti právnímu názoru žalobcovu, že právní řád poskytuje i tu prostředek k opravě omylu, a to v ustanovení § 1431 obč. zák. Než toto ustanovení lze aplikovati pouze v právním poměru mezi žalobcem a firmou D. Skutečnost, že tato firma upadla do konkursu po provedení asignace, čímž se po případě stal omyl žalobcův z hospodářského ohledu nenapravitelným, nic nemění na posouzení věci po stránce právní. Nesejde ani na tom, že v důsledku konkursu firmy D. snad na druhé straně se jeví hospodářský výsledek asignace a její plnění pro žalovanou banku příznivým. Tento aktivní hospodářský výsledek transakce patří po právu žalované bance a není právního právidla, z něhož by žalobce mohl vyvozovati nárok na jeho vydání.

Čís. 15613.

Pozůstává-li větší část jistoty zřízené předražitelem ve smyslu § 196 ex. ř. z vkladních knížek vázaných heslem, musí předražitel ve lhůtě § 196 ex. ř. exekučnímu soudu sdělit heslo, jehož správnost jest potvrzena peněžním ústavem.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1936, R I 1244/36.)